Any VII

EMPORIÓN

N.º 143

PERIÓDIC QUINZENAL

Preu de suscripció: 4'50 ptes. l'any Un número: 20 cts.

Torroella de Montgrí, 27 Febrer 1921

Redacció i Administració: Ateneu Montgrí

* * *

Deiem: Torroella pot assolir l'escaient atractiu d'una gentil ciutadeta.

Ara afegim: cal que sia aquest l'únic futur destí de la nostra vila.

Per son passat, per son valer, per sa riquesa, per sa importància, el destí serà complert si lluitem contra l'estúpida, contra la criminal pretenció dels arqueolítics.

L'esperit de Catalunya exigeix que les energies locals despertin i que en cada lloc s'obtingui el màxim rendiment de progrés, ajudant l'acció directiva en son guiatge patriòtic.

Fora una bella cosa que nostra gernació escrigués aquesta pàgina en l'història torroellenca.

Deiem ahir que nostra Ajuntament sembla haver capit el gran, el definitiu objecte que li pertany.

Afegim avui: res serà complert si no compta amb la col·laboració decidida de tots els ciutadans.

Un gran pas s'es donat per a conseguir l'elevació de Torroella: el Comerç ha conquerit el cor de la vila; i cal que la Torroella comercial, la Torroella central tingui una ordenació diferent de la resta del poblat: toleràncies permeses en els carrers ultra-rurals seran rebutjades en els veritables dominis de Torroella - ciutat.

D'un temps ensà s'han montat nombre de establiments: carrer d'Ullà, Plaça Major i parts dels carrers Major, Porta Nova son atapaits de comerços: en aquest sector de la vila cal cercar la calor necessària.

No podrien els veïns d'aquestes vies sobretot els del carrer d'Ullà, els quals semblen exercir l'hegemonia, imitar altres comerciants forans, establint un suplement de enllumenat públic?

Uns focus elèctrics repartits pel carrer, encesos en determinats dies algunes hores i pagats a la parilt representarien un ben curt sacrifici i un ben lloable exemple, que cimentaria el seu predomini.

I l'acció ciutadana i la particular influencia, impulsant-se recíprocament ens adelantarien camí de la Torroella-ciutat que devem cercar i somniar.

* * *

CARNAVAL DE 1921

El Carnaval d'enguany ha passat com una ullada de sol quan se'n va a la posta. No hi valgueren els esforços inhumans de quatre estaquirots per a donar un xic de color a la festa. Les característiques del actual Carnestoltes foren l'aburriment, la buidor, el fracàs. Debem registrar unicament com a nota de bon gust, la comparsa matinera que animà amb sa presència el clàssic però decadent *ball de les deu*. Dita comparsa la formaven les encisadores damiseles: Pepeta Ferrer, Antonia Matas, Conxita Payet, Clara Massó i els vistosos jovincels: Josep Alió, Roc Simòn, Joaquim Aleñà, Jaume Palomeras.

Un grop de jovenetes a la catalana, habillades totalment pel drap barrat, també cridà la nostra atenció.

I res més podem recullir com a cosa notable, ni tan solament discreta. A no ser que volguem fer esment a la pobresa de confeti, de caramel·los i de serpentines.

El vell Carnestoltes, xaruc, nafrat i revellit, va passar com una ullada de sol quan se'n va a la posta.

BANCO DE PALAFRUGELL

Domicilio social: PALAFRUGELL (Gerona)
Sucursales en LA BISBAL y TORROELLA DE MONTGRÍ

SITUACIÓN EN 31 DE DICIEMBRE DE 1920

	Pesetas		Pesetas
Acciones en Cartera	1.000,000'	Capital	2.000,000'
Inmueble y Mobiliario	56,861'60	Ctas. Ctes. Acreedoras	1.601,239'57
Gastos constitución e instalación	55,380'56	Id. id. Moneda Extrangera	636.140'27
Cuentas de Efectivo:		Cuentas a Plazo fijo	150.140'15
Caja, Banco de España		Cuentas de Ahorro	14.789'35
y Banco Urquijo Catalán	1.889,521'45	Corresponsales Acreedores	284.741'99
Cartera:		Efectos a Pagar	4.924'65
Efectos comerciales	685,710'89	Cuentas Diversas Acreedoras	5.499'57
Valores	58.325'80	Pérdidas y Ganancias	557.541'19
Cuentas Corrientes Deudoras	514,616'20	Cuentas Corrientes en Valores	486.540
Ctas. Ctes. de Crédito con garantía	95,325'01		
Corresponsales Deudores	79,710'56		
Id. moneda extrangera	636,140'27		
Cuentas diversas deudoras	20,824'20		
Gastos generales	154'400'		
Impuestos	6,000'		
Dividendo Activo	40,000'		
Valores en Cuenta Corriente	486,340'		
	5.519,156'54		5.519.156'54

Panorames Marroquís

LA FESTA SANTA

III

(Acabament)

No es res d'estrany que a algun li vinguin arrels de bogeria i se giri a mocegades a tort i a dret. Quan es comprèn que 'n tenen prou, els afegeixen al cercle que enronda al Santon i que, entre cants rústecs i al barroer soroll de la musica, dança que dança amb mil estremituts.

La follia pel sacrificii Vénen continuament nous voluntaris mentres els mal-ferits van a la rodona a dançar. En deixar les *disciplines* una dona els reparteix coques morunes i ciris de cera pura. Ni ai! ni uil es cert; però les boques no poden retenir la dolor i s'obren, s'obren, puix la dolor ofega... Els voluntaris riuen follament quan descobreixen tiretes rosades, de carn, entre els talls de les mitges-llunes. I l'entussiasme sempre creix. Repiquen mes fort els tabals; el so vibrant dels clarinets fereix amb més intensitat les oïdes, i, al clap del sacrifici, dos nens d'uns deu anys prenen les armes suicides... El cor ens fa un salt. Un crit de prevenció se'ns ofega abans de néixer. No havia, ja, dit abans? Pobres nens!.. Les vostres grogues babuxes significarán *perpetuació*...? I la sang, en rajolins finíssims, va amanyagant les seves tendres carones fins a llepar suaument els vestidets llurs. Pobres nens! I resisteixen amb igual estoïcisme la dolor... Terribles probes son aquestes.

Jo dic que, en la festa de la destral, l'home mostra el seu fons de bestialitat.

Els udols i el fort rebombori no permeten fer corre la imaginació. Passen de les

quatre. Els cercles es mouen. Continúa la immolament d'aspirants a la santetat. Uns queden a terra, extenuats, regats en la seva pròpia sang; altres es resisteixen en el seu desvari, a abandonar les destrals, els bitllots o la bola de ferro i, els demés, a la dança! Són tants a la rodona, que bé li escau el nom de rodona de crits i de gemecs, d'estremituts i de sofriment.

Aixís son les oposicions a la santetat dels fills del gran Profeta, d' aquell que digué: «Jo no sóc Déu; sols sóc el seu enviat.»

Un cop acabada la festa, els candidats a *Santon* seran portats a la mesquita a on passaran un dia sense cap medicament. I, el que millor haurà resistit la proba serà perquè Alà l'haurà el-legit. I, d' allí endavant, tindrà qui 'l reverenciarà i li besarà devotament la xilaba.

Els setze penons verds, blaus i vermells, comencen a fer via. O, Alà! T'he profanat, tal volta? He dit que 'ls mals esperits domenyaven els Aissaua... He suposat que els mals esperits te festejaven... T'he el-levat a Déu dels mals esperits. O, Alà! Si tu ets el Déu disfressat per les conveniències dels homes, Tu ets Just; Tu no presideixes aquestes festivitats. La d'avui la presidía el Sant-*viu* que, dalt del cavall, mirava com els miserables se destroçaven. Un temps, descalç i en terra, ell se colpejava com aquests desventurats. Qui sab els pensaments que pel seu front corrien ara que, un escaló més alt, s'ho mirava entre l'airet caricios de les formoses sedes que li queien entorn galanament desvanescudes!

* * *

I tu, Civilització, concepció sagrada, on ets? Te cerco, perque me sembla com si ja t'hagués perdut; t' enyoro, i vui arredoçarme a tu novament. I, ja ho veus! Sols un moment havia estat fòra de la teva generosa falda...

I vosaltres, pobles que crideu tant, que us poseu vosaltres mateixos tantes condecoracions que 'm recorden aquells reclams d'específics fuls: deixeu que, al mon, se passejin, tan tranquil-les, dèus tan enllotades i aires de tan dolentes sentors...?

* * *

Festa Santa, Festa dels esvalotats Aissaua: Festa de la bèstia humana! — dic jo. Fuig del davant meu; fugi de mi la dolorosa impressió teva, que sembla que tinc ales i me venen ganes de volar enlaire, enlaire, com els més àgils aligots!

¡No fuges?... Doncs jo m'en pujo als cimals de la més alta serralada i allí veuré el sol, tot vermell, que va a la posta, i somniant, esperaré el trenc d' auba benfactor que desvetlli, en els homes, les qualitats divines, de suprema puresa, que'l mateix Bon Déu ens va deixar del seu propi Celler, al modelar-nos, perque ens servíssim d'elles i fruïssim la vera felicitat...

P. CLIMENT FERRAN

Laraxe, 1 - XII - 1920.

SORTEIG DELS QUINTOS

1 Eusebi Garcia Feliu
2 Joan Pujol Sala
3 Josep Gou Torrent
4 Francisco Planas Prats
5 Josep Mir Marqués
6 Lluis Amer Aleñà
7 Pedro Pujadas Font
8 Càndit Mundet Bernatallada
9 Josep Payet Cristófol
10 Josep Batlle Casademont
11 Pere Bernatallada Surós
12 Ramón Casanovas Rasó
13 Celestí Ferrer Casamort
14 Joan Pagés Barceló
15 Joan Vila Ruscalleda
16 Josep Fontquerna Serra
17 Joan Casellas Oliver
18 Joan Negre Serra
19 Joan Subirà Gusó
20 Saturní Font Cristófol
21 Jaume Rosell Pou
22 Ramón Bayó Gusó
23 Josep Aleñà Viladevall
24 Enric Serrats Soler
25 Paulí Pagés Fanó
26 Genís Cruañas Bassó
27 Josep Radresa Roig
28 Tomàs Alaball Bofill
29 Josep Duch Suñé
30 Pompeyo Audivert Mir
31 Josep Planas Casas

CRÓNICA DEL MUNICIPI

Sempre que's constitueix un nou ajuntament, un vent sanitós d'encoratjament i de esperança ho fa remoure tot. Pro passa un mes, en passen dos, mig any, i l'aire de renovació ha esdevingut tramontanada atuïdora que destrueix i debilita l'esperit enlairat dels nostres concellers, I el «no es pot fer res» invadeix la casa pairal de l'administració pública

L'ajuntament actual animat dels mellors desitjos i no volent-se deixar arrastrar per la tramuntana destruidora, ha confeccionat un pressupost pels anys 1921-22, el qual importa 90,000 pt es. quantitat considerable, emprò necessaria per a la realització de importants millores.

Era aquest l'únic camí a seguir per a portar a la pràctica les reformes indispensables que fa anys i més anys que el nostre poble reclama. ¿Que vindran protestes i dicteris dels inconformistes els quals voldrien que les millores caiguessin del cel com la pluja benafectora en temps de secada? Si; vindràn. Pro que calmin; la realitat es cuidarà de combatre les seves campanyes negatives i escupirà en el front de tots aquells que inspiren els seus actes en l'apassionament o l'egoisme.

Cal fer millores, ¿com? Pagant.

Aquestes paraules comptades condensen tot el programa d'una actuació de govern.

El nou pressupost es fonamenta en el següent decàlec de millores:

Escoles. Pescateries. Passeig de Sant Josep. Arreglo carretera Cementiri. Riba del Estartit. Expropiació de un nou carrer. Clavagueres i arreglo de carrers. Reforma i augment de l'enllumenat públic. Augment de sou als empleiats.

I es basa en la següent font d'ingressos: Recàrrec en l'ocupació de llocs públics. En els arbitris de mercats, fires i espectacles. I el de la matança de tocinos.

Es crea de nou un arbitri sobre registre de carros, tartanes, bicicletes, motos i autos.

Amb aquestes modificacions resulta un déficit de 35,000 ptes. que deurà cubrir-se per mitjà del repartiment sobre utilitats.

Un altre dia, més detingudament, pensem ocupar-nos d'aquest importantíssim assumpte d'un interés públic primordial.

CATALÁ.

■ ■ ■ ■

D' ESPECTACLES

JOVENTUT NACIONALISTA

VETLLADA TEATRAL

El dia 15 del corrent, la Secció Dramàtica de la Joventut Nacionalista va celebrar la segona vetllada íntima amb la col-laboració de la simpàtica actriu gironina Assumpció Bol.

Admiradors d'aquesta novella entitat integrada per la mes selecta joventut de nostra vila, sentim fondament no poder tributar aquesta vegada els aplausos que voldriem als joves aficionats, davant la sensible equivocació de posar en escena una obra en vers antiquada, sosa, delenta.

¿Què hi fa que'ls intèrprets d'una obra hi posin tot son esforç i bona voluntat, quan a n'aquesta li manca valor per esser representada?

Ni que fos posada en escena per la Xirgu i en Borràs, una obra semblant a «La ferida al cor» podria interessar-nos.

El sainet en canvi, va satisfer plenament a l'auditori, tant per la discretíssima interpretació que va obtenir com per l'assumpte ben trovat que l'autor descriu en justes escenes. Els tipus foren molt ben encaixats, la caracterització perfecte, obreta estudiada seriament i sobre tot molt ben repartida. Fou amb ella on es va demostrar que la Secció Dramàtica de la Joventut Nacionalista, fa via endavant.

I ara un concell d'amic per a acabar: La comèdia actualment, és el gènere que predomina en el teatre i per lo tant el preferit pels públics de tot arreu. La nova comèdia és d'una gran valúa literària, és sempre agradosa i de fàcil interpretació. ¿ Perquè

la Joventut donant una prova de bon gust i de sana orientació, ultrà les obres dramàtiques d'autors reconeguts, no sab acullir la fresca i deliciosa comèdia del teatre modern?

LLIGA REPUBLICANA

CONCERTS DE QUARESMA

Continúa l' orquestra «Els Montgrins» amb el més gran èxit, celebrant concerts a la «Lliga Republicana» els quals es veuen assistits d'una concorrència extraordinària que admira i aplaudeix la labor meritíssima dels artistes torroellencs.

SALÓ COLL

VARIETÉS

En el popular Saló-Coll, durant la Quaresma hi actuaran notabilíssimes atraccions de varietés.

Dissabte i Diumenge passats varen debutar-hi les cançonetistes Pepeta Dorendes i Isabel Tomàs. Aquesta fou aplaudidíssima en les cançons catalanes.

Finalment el duet Fortea-Boti feia les delícies del públic amb els seus números, molt cómics peró apallassats.

Fou celebradíssim un tango argentí, que aquests artistes ballaren de manera insuperable. En cada sessió tingué de repetir-se a precs de l'auditori.

—

Per lo dit, no pot presentar-se una Quaresma més bulliciosa. Ara si que es lletra morta tot alló de:

Carnestoltes quinze voltes
la Quaresma mai vingués.

NOTICIES

REUNIÓ GENERAL.— Per avui a les tres de la tarda s'anoncia la celebració de la Reunió General reglamentaria de socis de l'Ateneu Montgrí per a renovar la Junta Directiva i tractar altres assumptes interessants.

Se suplica l'assistencia.

Musicals.—Ha deixat de formar part de la cobla «Els Montgrins» el conegut professor de flauta i tenora En Ramón Rosell, entrant a ocupar son lloc l' aprofitat jove En Pere Ferrer.

Es en Rosell un músic de renom dintre del camp musical de Catalunya, puig demés dels èxits assolits amb la tenora, produeix sovint alguna sardana que li dona popularitat. Sabem que n'ha enllestides dues, que està a punt de posar a la venda, que per la seva estructura i inspiració, estem segurs que obtindrán una acullida fervorosa.

Ultra els mereixements artístics d'En Rosell, sentim perdre'l perque era un bon amic que s'havia sabut conquerir la coneixensa de tothom.

Emporiòn dona un afectuós ¡adeu! a son distingit subscriptor.

De la nostra música.—Prèviament posats d' acord amb el nostre amic en J. Puigpey, un grup de catalans residents a Maracaibo (Venezuela) va donar una audició de sardanes per mitjà de discs Odeon, convidant-hi a les persones de la localitat mes devotes a l' art dels sòns. Les quals persones, restaren gratament sorpreses de apreciar en la nostra música una novetat i una frescor, de bon sentir. L'impressió fou tan bona, que 'l director de la Banda Municipal d'allà, decidí ajuntar les sardanes al seu repertori estranger, començant per interpretar la xamosa «Bolves de Neu» del nostre estimat Vallespí, acullida ben favorablement pel públic.

Molt ens plau que la dança nostra vagi ensenyorint-se arreu, i que sigui un compositor torroellenc qui obtingui tan senyalada preferencia.

EL SPORT

Reparació, Venda, i lloguer de Bicicletes

P. BATLLE MÁS

Accessoris do totes classes

Porta Nova, 20 : - ; TORROELLA DE MONTGRI

Dr. Manuel Nadal METGE-OCULISTA

Ex-ajudant del Dispensari Oftálmologic del Hospital de la Santa Creu de Barcelona i del Hotel-Dieu de París

HORES DE CONSULTA: DE 9 A 12 I DE 3 A 5

Rambla Pi Margall, 12 - 1er. — SANT FELIU DE GUIXOLS

NOTA.—Els de Torroella poden marxar a les 8 del matí i tornar a les 5 de la tarda del mateix dia, amb l'auto.

Un comunicat.—Hem rebut un comunicat amb firmes de nombrosos nacionalistes, en el qual se protesta de la intervenció de l'orquestra «Montgrins» en determinada festa política. Al ensemps se felicita a l'orquestra «La Lira» per sa negativa en colaborar al mateix acte.

En el comunicat s'invoca el nostre esperit casolá i el de l'orquestra de referencia.

El caràcter de nostre periòdic i la duresa del concepte de l'escrit ens impideixen publicar el comunicat, sens que això signifiqui que dictaminem sobre les raons aduïdes en el mateix.

Certes coses es preferible que no trascendeixin, per lo qual aconsellem als comunicants que no insisteixin aquí ni fora de aquí sobre aquesta qüestió.

Cens de població.—El verificat ultimament ha donat el següent resultat:

Població de fet: 1937 homes
» » 2137 dones

Total 4074

Població de dret: 1946 homes
» » 2126 dones

Total 4072

El cens verificat l'any 1910 donà per resultat 4084 habitans de dret. Resulta que la vila ha disminuit en dotze habitants desde l' any 1910.

Els nens austriacs.—Per a avui se ens anoncia l'arribada dels nens austriacs recollits per caritatives families de Torroella i ses rodalies.

L' Ajuntament obsequiarà als infantons, els quals son en número de vint, amb un lunch.

Per eepevant donem la benvinguda als menuts i gentils hostes desitjant que les delicies de nostra terra els endolci l'enyoransa de sa bella Gratz, d'on procedeixen.

Reformes.—A la Schola Dominical se efectúen importants reformes sots la direcció de Mossén F. Viver i del mestre don Josep Thomas. S'ha establert un aparell de projeccions que completarà el del Cine i s'ha facilitat l' accés a la cabina amb una escaient escala.

A mes s'está eixecant un elegant i mes espaiós escenari.

Felicitem de tot cor a l' element director de la Schola, el qual tan impuls dona a la benemérita institució.

Una carta.— Del Sr. Josep Busquets, torroellenc resident des de fa molts anys a Cuba, hem rebut una entusiasta carta alentant-nos a continuar l'obra de l'Ateneu i prosseguir la publicació de EMPORION. Es encoratjador, per a nosaltres, rebrer aquestes lletres, que son com un premi al nostre treball i ens diuen l'enyorança que senten per la vila els fills que viuen lluny d'ella.

I sempre es grat pensar, que en mig de les petites envegetes que'ns envolten, son molts que simpatitzen amb la nostra obra.

De col·laboració.— En aquest nombre inaugurem una nova secció amb el títol de «Cróniques del Municipi». En ella s'hi recullirà i comentarà amb la deguda atenció la tasca que realitzi l' Ajuntament, els progectes que s'apuntin i les iniciatives que s'explanin.

Creiem que'ls lectors rebrán gustosos la nova secció dedicada a la vida de nostre municipi.

Fúnebre troballa.—El dimarts darrer fou trovat el cadaver d'un infantò res-

AVECURA
l'únic preparat eficaç contra el
CÓLERA, PIGOTA, PEPIDA
enfermetats del fetge, de les
GALLINES
i demés aus de corral
Engreixa i les fa més ponedores
PREPARAT PER M. PRESAS. PALAFRUGELL (GIRONA)
Venda a Torroella: SALVADOR MATAS

cent-nat en la platja de l'Estartit vora « La Gola. Era tot nu i sols portava una gorreta. Se presumeix que fou llençat al riu i arrastrat per les aigues cap al mar.

¿Quina mala ánima s'abscondeix darrera aquest afrós infanticidi?

Enfondrament. — El dimecres al matí s'enfondrà el teulat de la casa de D.ª Rita Puig, Vda. Molinas.

Aquesta respectable senyora fou ferida a la cama per una teula i per poc hauria perdut la vida en l'incident.

Visites.— Han passat uns dies entre nosaltres els bons amics i sotscriptors en Joan Gumà i en Rafel Geli.

També va estar a Torroella, de pas cap a Sant Feliu, el distingit oficial de Correus de Girona en Miquel Riera.

Bona cassera.—Dies passats varis caçadors de nostra vila feren una batuda per les muntanyes de Calonge matant un porc cengià que feia uns 40 Kgs.

Una gran gentada acudí encuriosida a veure la pessa recobrada.

Natalicis.—Se 'ns comunica que l'esposa del conegut torroellenc, resident a Sant Pol de Mar, en Narcis Matarrodona, ha donat a llum una hermosa nena.

A n'en Matarrodona, que continúa siguent tant bon amic dels seus companys d'Ateneu, **Emporión** dona la felicitació més fervorosa.

—L'amic dilecte, el distingidissim torroellenc en Grabiel Quintana experimenta la joia de veure's pare d'una xamosa nena vinguda al mon amb tota felicitat.

Als pares i a les distingides families Quintana i Pujol, endressem la nostra mes coral felicitació.

Ball de Quintos.— Abans de marxar a incorporar-se a files, els reclutes de nostra vila celebraren la despedida amb un ball d'amistat, que fingué lloc el 17 al Saló Coll.

RELLOTGERIA ANIGETO QUER
Extens assortit de rellotges de varies classes, arrecades, anells, : : braçalets i cadenes : :
REPARACIONS de COMPLICACIO
: : : a PREUS MODICS : : :

MÁQUINES "SINGER"
COMISSIONAT A TORROELLA DE MONTGRÍ
JOAN ADROHER
(CASA COTOLIU)

Costumari català sobre termenals, camins i aigues

L'Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat de Catalunya acaba de publicar el volúm segon del *Costumari català*, en el qual són recollits els costums jurídics en matèria de termenals, camins i aigues, en terres de pagés.

Aquesta edició, que ara acaba d'apareixer, no és encara la definitiva, car seguint el mateix procediment que en el volum sobre boscos i arbredes, l'esmentada Oficina obra una mena d'informació entre experts, per mitjà d'una edició provisional, la qual revisada convenientment, segons les observacions fetes, serveix de base per a la definitiva.

L'experimentació verificada amb el primer volúm del *Costumari*, ha posat de manifest l'ancert del procediment seguit, no solament per les múltiples i interessants observacions fetes a la edició provisional, més també per l'èxit aconseguit en ésser publicada l'edició definitiva.

Aquests dies darrers han estat tramesos exemplars a les entitats i particulars entesos en la matèria, però com que tractant-se de termenals, camins i aigues el tema afecta a tota la terra catalana, l'«Oficina d'estudis Jurídics» fa públic i prega a tots aquells que hi tinguin interés que sol·licitin exemplars (els quals son servits gratuitament) havent-se de dirigir al seu estatge —Palau de la Generalitat, baixos—de cinc a vuit de la tarda, o fent la demanda per escrit.

Imp. P. RIBAS.—Representant a Torroella, EDUARD VIÑAS.

CHOCOLATES

DIERAY

BRUGUERAS

LARRAÑAGA

PÍDASE EN TODAS PARTES

TOTES LES GRANS CREACIONS D' AQUEIXA FAMOSA COBLA ESTÁN IMPRESIONADES EN DISCS DE LA REPUTADA MARCA

ODEON

— Estan obtenint un grandiós éxit.

LA BOLA DE NEU	(Rigau)
EMPORIUM	(Bou)
AVELINA	(Vallespí)
IDILI	(Rossell)